

Tabel 4. Ühendusel põhinev õpe, tegevus ja ruumid

No.	Tuvastatud probleemid / takistused / vajadused	Soovitused/muutmissetepanekud
1	<p>Vanemad täiskasvanud on avalikus diskursuses sageli esitatud kui „koorem”.</p> <p>Palju vähem kujutatakse neid kui „progressi” ja austatakse neid nende hindamatu panuse eest kogukonnale.</p>	<p>Vanemate inimeste hindamatut panust kogukonna arengu võimaldajatena tuleks tunnustada ja tunnustada kogukondlikul tasemel (auhindade, rahaliste kupongide, ürituste kutsete, kultuuriürituste kutsete ja muudele ühiskondlikele üritustele kutsumise kaudu).</p> <p>See panus ilmneb läbi seoste heategevusorganisatsioonidega, väärikate ülikoolide, kolmanda sektori organisatsioonide, akadeemiliste ja vabatahtlike organisatsioonidega, mis ei ole tingimata suunatud ainult vanemaealistele. Seosed tuleb luua vanemaealiste ja vastastikuse abistamise ning laialdase vabatahtliku tegevuse ühenduste vahel. Märkata tuleks olukordi, kus kolmas eagrupp toetab ja hoolitseb neljanda eagrupi eest. Kõigis nendes valdkondades on naiste töö eriti hindamatu</p> <p>Leidke võimalusi vanemate meeste panuse tunnustamiseks kogukonnas. Näiteks pensionäride päevakeskustes või luues tava paigutada piirkonda silte ja tähiseid hoonetele, ehitistele ja kohtadesse, kus inimesed on ehitanud või loonud midagi tehes kohusetundlikult ja hästi oma igapäevatööd.</p> <p>Leidke võimalusi kogukonna vanemate meeste elulugude kogumiseks ja saavutuste tagamaade avamiseks.</p>
2	<p>Meestele orienteeritud kogukondlike programmide ja tegevuste puudumine</p>	<p>Vanemate meeste seas tuleks laialdaselt edendada meestele suunatud kogukonnaprogrammi. Need võivad aidata meestel säilitada sisukaid sidemeid nende tegevuste ja rollidega, mida nad on kogu oma elu jooksul kandnud ja arendanud. Need on osutunud ka identiteedi, heaolu ja vaimse tervise seisukohalt olulisteks.</p> <p>Meeste Garaažide liikumine on üks tunnustatumaid praktikaid meestele orienteeritud kogukonnaprogrammide seas ja nende saavutusi tuleks tutvustada meeste seas laiemalt. Kohalike omavalitsustega koostöös tuleks selliseid praktikaid tutvustada ja nende teket (rahaliselt) toetada.</p> <p>Üldisemalt peaksid kohalikud kogukonnad töötama välja demokraatlikumad osalusprotsessid vanemate inimeste kaasamiseks konsultantidena või muudesse tegevustesse, mis võimaldaks neil kaasa aidata kogukonna eesmärkide</p>

		<p>saavutamisse (sealhulgas töötamine, puhastustööd ja muud kogukondlikud tegevused). Mehi ei peaks eraldama või eristama muust ühiskonnast.</p>
3	<p>TEGEVUSED JA ELUSTIIL kahes esimeses eluetapis määravad tegevused ja elustiili kolmandas ja neljandas eluetapis.</p>	<p>Sloveenia mehed, kes olid juba oma lapsepõlves aktiivsed (keda olid nende vanemad innustanud ja julgustanud), olid aktiivsed ka vanemas eas. Aktiivsetel meestel oli ka rikas elulugu, nähtav oli suurem kaasatus, osati kriitiliselt mõelda ja hinnati oma elu täisväärtuslikuna. Sellised mehed on sageli kogu oma elu jooksul aktiivsed ja neid peatab ainult haigus või surm.</p> <p>Sotsiaal- ja kultuuriline kapital kahes esimeses eluetapis moodustab elukvaliteedi keskpunkti vanemas eas – sarnaselt sellega, kuidas mõjutab vananemist haridus (vt soovitus nr 9, tabel 2.C. 2). Haridusasutuste ja (mitteformaalsete) õppeprogrammide pakutavad elukestva õppe võimalused peaksid nende keeruliste probleemidega tegelema mitte ainult hariduslike vahenditega, vaid ka kogukondlike tegevuste ja programmidega, milles rõhutatakse kahe esimese eluetapi sotsiaalse ja kultuurilise kapitali tähtsust aktiivsena vananemisele ja pikaajalisele.</p>
4	<p>Teabe puudumine osalemisvõimaluste kohta, kuhu oodatakse vanemaid täiskasvanuid, ning vanemate täiskasvanute tegevuse parem korraldamine</p>	<p>Vanematele täiskasvanutele mõeldud tegevused ja teenused (päevakeskused, väarikate ülikoolid, põlvkondadevahelise koostöö keskused, vanuritekodud jne) tuleks ühendada ühise vihmavarju alla, nende tegevust koordineerida ja täiustada eesmärgiga tagada kõigi vanemate täiskasvanute parem integreerimine, koostöö ja juurdepääsetavus (sh meestele ja ilma osalustasuta). Seda tehes peaksid kohalikud omavalitsused tagama piisavad vahendid. (Enamik uuringusse kaasatud organisatsioone olid ebapiisavate võimalustega ja / või tasuliste teenustega, mistõttu ei ole suudetud areneda elavaks kogukonnaühendajaks.) Tegevusi ja teenuseid kaasrahastatakse projektidest, mis sõltuvad bürokraatlikest nõuetest, Euroopa meetmete projektikutsetest ja vabast turust.</p> <p>Veenduge, et vajalik teave jõuaks alati sihtrühmani, määrates kindlaks rühmale sobivad kanalid (esimese sammuna eelistatakse otsest ja individuaalset suhtlemist, iseäranis nõrga sotsiaalse kapitaliga vanemate täiskasvanute puhul, kuid kasulikud võiksid olla ka muud infokanalid). Vt ka soovitus nr. 8 tabelis 1. C.2 ja soovitus nr. 6 tabelis 3. C.2.</p>
4	<p>Vanemate täiskasvanute ruumid on tihti halvasti märgistatud, sageli</p>	<p>Märgistage nähtavalt kõik organisatsioonid, kus tegelevad nii vanemad kui nooremad täiskasvanud.</p>

nähtamatud ja kogukonnaliikmete eest kuidagi varjatud.	
5	<p>Panus, mis on jäetud tähelepanuta. Soov edasi anda teadmisi, oskusi, elulugusid jne.</p> <p>Strateegiad peaksid olema koostatud teadmiste, tavade, oskuste ja pädevuste üleandmiseks noorematele põlvkondadele, kellel ei ole (veel) neid oskusi ja pädevusi või teadlikkust selle kohta, kui tähtis on ühiskondlik tegevus ja solidaarsus, ega teadlikkust sotsiaalsest heaolust ja kogukonnast, mida praegused vanemad põlvkonnad ehitavad oma aktiivses tööelus.</p>
6	<p>Vanemate meeste kaasamine</p> <p>Korraldage külastusi / väljasõite, mis pakuvad huvi just meestele, nt tehnikaga seotud messid ja muuseumid, vanade sõidukite kollektsioonid jmt.</p> <p>Üks võimalus vanemate meeste kaasamiseks on pakkuda neile miniülesandeid. Näiteks on Ida-Eestis meeste seas naistega võrreldes palju rohkem neid, kellel on juhiluba. Teiste sõidutamine ühissettevõtmisele võib olla esimeseks sammuks, mis seob meest selle ettevõtmisega.</p>